Finanšu atbalsts uzņēmējiem 1/47/21

Lai mazinātu Covid-19 ietekmi uz tautsaimniecību, valdība atbalsta privāto sektoru ar dažādiem pasākumiem, kas finansiāli palīdz uzņēmumiem daļēji segt īstermiņa zaudējumus. Tomēr uzņēmumiem šobrīd ir ļoti svarīgi saredzēt nākotnes izaugsmes iespējas, kas bieži vien tiek sasaistīts ar finansējuma pieejamību attīstībai, uzlabojumiem un jaunu tirgu apgūšanai.

Iespējas piesaistīt finansējumu

Ir svarīgi apzināt uzņēmējiem pieejamās finanšu piesaistes iespējas, lai optimāli plānotu savus pieejamos finanšu līdzekļus attīstībai un izaugsmei.

Kā zināms, Latvijā ir pieejami ES fondu līdzekļi. Šo fondu īstenošanas un apsekošanas pasākumi ir deleģēti dažādām ministrijām un to pārvaldībā esošām institūcijām. Piemēram, Ekonomikas ministrijas pārraudzības iestādēs – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrā (LIAA) un valsts attīstības finanšu institūcijā ALTUM – šobrīd ir pieejami dažāda veida atbalsti uzņēmējiem.

Pirms pieejamā finansējuma sīkāka izklāsta vēršam uzmanību, ka atbalsti ir pieejami galvenokārt Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3[1]) jomām. Latvijas RIS3 tika veidota kā nacionāla mēroga pētniecības un inovācijas politikas stratēģiskais ietvars, definējot piecas specializācijas jomas, kurās identificēts vislielākais inovācijas potenciāls, un atbilstoši plānojot visus ES struktūrfondu ieguldījumus pētniecībā un attīstībā. Specializācijas jomas ir šādas:

1. zināšanu ietilpīga bioekonomika;
2. viedā enerģētika un mobilitāte;
3. informācijas un komunikāciju tehnoloģijas;
4. biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, farmācija;
5. fotonika un viedie materiāli.

Sīkāka informācija atrodama MK rīkojumā Nr. 93.

Runājot par šobrīd pieejamām finansējuma programmām LIAA, galvenie finansējuma virzieni un saistītās programmas ir šādas:

1. Inovatīvu ideju atbalsts

Biznesa inkubatori inovatīvas uzņēmējdarbības uzsākšanai un straujākai attīstībai atrodas reģionos visā Latvijā. Atbalsts pieejams līdz 31.12.2023. un ietver dažādu ar biznesa uzsākšanu un attīstību saistītu izmaksu segšanu, kā arī grantus aprīkojumam un izejmateriāliem. Nākamā pieteikšanās inkubācijā 2022. gada pavasarī. Nepieciešams 30–50% līdzfinansējums.

Tehnoloģiju biznesa centra mērķis ir atbalstīt un attīstīt biznesa ideju attīstītāju uzņēmējdarbības prasmes, zināšanas un domāšanu Latvijas mazajos un vidējos uzņēmumos ar augstu tehnoloģisko intensitāti. Atbalsts iekļauj inovāciju akadēmijas apmācību ciklus un prototipēšanu. Pieejama 100% atbalsta intensitāte.

2. Uzņēmumu attīstības atbalsts

Jaunuzņēmumu atbalsta programmas mērķis ir veicināt jaunuzņēmumu izveidi Latvijā, lai sekmētu pētniecību, kā arī inovatīvu ideju, produktu vai procesu izmantošanu saimnieciskajā darbībā. Programma

atbalsta ieguldījumus pētniecībā un attīstībā, kā arī piešķir noteiktus atvieglojumus nodokļu maksājumiem.

Inovāciju vaučeru atbalsta pakalpojumi un atbalsts augsti kvalificētu darbinieku piesaistei jaunu vai būtiski uzlabotu produktu vai tehnoloģiju attīstībai. Programma ir vērsta uz Latvijas tautsaimniecībai svarīgajām jomām (RIS3). Atbalsta apjoms vienai komersanta saistīto personu grupai kopā viena jauna produkta vai tehnoloģijas izstrādei ir 25 000 eiro. Programma atbalsta tehnisko un rūpniecisko produkta izpēti, eksperimentālo izstrādi, sertificēšanu un citas saistītas darbības. Projekta īstenošanai atvēlēti 12 mēneši, bet ne vēlāk kā līdz 31.10.2023.

Atbalsts darbinieku apmācībām – pieteikšanās līdz gada nogalei. Mērķis ir veicināt komersantu produktivitāti, eksportspēju un darba efektivitāti, paaugstinot darbinieku kvalifikāciju un prasmes, lai veicinātu komersantu pārveidi atbilstoši globālajām tendencēm.

3. Eksporta veicināšanas atbalsts

Starptautiskās konkurētspējas veicināšana (uzņēmējdarbība un tūrisms). Programma paredzēta eksporta uzņēmējdarbības un tūrisma veicināšanai. Aktivitātes, kas tiek daļēji segtas, ir saistītas ar produkta/pakalpojuma virzīšanu ārvalstu tirgū, piemēram, tūrismam atbalsts konferenču un semināru organizēšanā, dalība starptautiskajos pasākumos un izstādēs.

Sīkāka informācija atrodama šeit.

Ar ALTUM starpniecību ir pieejamas garantijas un aizdevumi, izmantojot Latvijas un ES fondu finansējumu. Galvenais mērķis ir nodrošināt finansējumu tajās jomās, kuras valsts izvirzījusi kā svarīgas un atbalstāmas un kurās pietiekamā apjomā nav pieejams kredītiestāžu finansējums. Daži no pieejamiem finansēšanas veidiem ir šādi:

- Aizdevums apgrozāmajiem līdzekļiem, investīcijām un nekustamā īpašuma projektiem. Kā nodrošinājums kalpo īpašnieka privāts galvojums vai ķīla (atkarībā no aizņēmuma summas). Sagaidāmā pašu līdzdalība līdz 10%. Aizdevums paredzēts biznesa uzsācējiem un jau esošiem uzņēmējiem. Aizdevuma gada likme, sākot ar 2,5%.
- Aizdevums energoefektivitātei un ESCO uzlabošanai – šajā programmā klasificējas energoefektivitātes projekti, ilgtspējīga transporta projekti, atjaunojamās enerģijas projekti, zaļās ēkas u.c. Sagaidāmā pašu līdzdalība 10% un aizdevuma termiņš 5–15 gadi atkarībā no jomas.
- Papildu jeb paralēlais aizdevums finansē daļu no nepieciešamās pašu līdzdalības banku aizdevuma gadījumā. Iespēja atlikt aizdevuma atmaksu uz 3–10 gadiem. Kā papildu iespējas banku kredītu nodrošinājumam tiek piedāvātas ALTUM kredītu garantijas, kas dod iespēju uzņēmumiem piesaistīt komercbanku kredītus, ja savs nodrošinājums nav pietiekams.

Turklāt ALTUM ar aizdevumiem un garantijām atbalsta valstī noteiktās svarīgās jomas – lauksaimniecību un eksportu.

Sīkāka informācija atrodama šeit.

Tāpat šobrīd vēl ir atvērtas dažas programmas Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienestā, kurš pārrauga specifiskas nozares (lopkopību, zivsaimniecību, lauksaimniecību u.c.), kā arī reģionu attīstību. Piemēram, līdz 2022. gada 31. janvārim var pieteikties programmā “Inovācija” ar mērķi attīstīt zivsaimniecību un akvakultūru.

Vēlamies atgādināt, ka joprojām valstī ir atvērta pieteikšanās Covid-19 atbalsta programmās. Līdz 2021.

gada 15. decembrim ir atvērta apgrozāmo līdzekļu granta programma un algu subsīdiju programma. Līdz 2022. gada 15. janvārim uz vienreizēju granta atbalstu var pieteikties tirdzniecības un sporta centri, kultūras, atpūtas un izklaides vietas par periodu no 2021. gada 11. oktobra līdz 15. novembrim. Papildus grantiem un subsīdijām ALTUM administrē arī aizdevumus un kredītu garantijas Covid-19 krīzē skartajiem uzņēmumiem.

Nākamajā rakstā informēsim par ES fondu jaunumiem 2021.–2027. gada periodam, kā arī saistībā ar Latvijas Atveseļošanās fonda pieejamām programmām.

---

[1] *Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation*